

7. PRIMJERI NAPISANIH ESEJA I NJIHOVA ANALIZA

Interpretativni esej

Interpretacija pjesme

Pred sobom imate interpretativni tip eseja. Prije samog eseja navedena je pjesma *Ljubav* A. B. Šimića te su navedene smjernice za njezinu interpretaciju.

- Pozorno i polako pročitajte pjesmu.

LJUBAV

Zgasnuli smo žutu lampu

*Plavi plašt je pao oko tvoga tijela
Vani šume oblaci i stabla
Vani lete bijela teška krila*

*Moje tijelo ispruženo podno tvojih nogu
Moje ruke svijaju se žude mole
Draga, neka tvoje teške kose
kroz noć zavijore, zavijore
Kroz noć,
kose moje drage duboko šumore
kao more*

- Sada koncentrirano pročitajte smjernice za pisanje eseja, a onda još jednom pročitajte pjesmu.

- Kako se zove prva Šimićeva ekspresionistička zbirka?
- Interpretirajte simboliku mora u Šimićevoj pjesmi *Ljubav*.
- Koje je razlika u grafičkom izgledu i poretku Šimićevih stihova u odnosu prema klasično shvaćenom vezanom stihu?
- Objasnite poredanost Šimićevih stihova u određene skupine.
- Koji su elementi izraza najviše pridonijeli oslikavanju ekspresionističkog ugođaja pjesme?
- Šimić je prvi u Hrvatskoj počeo pisati slobodnim stihom. Kako objašnjavate razloge uporabe slobodnog stiha u pjesništvu? Objasnite na primjerima.

- Pročitajte sada pozorno ovaj esej napisan na temelju predložka i smjernica te uočite njegovu strukturu.

Stilska analiza i interpretacija Šimićeve pjesme *Ljubav*

Kako biste uvidjeli strukturu eseja, na lijevoj se stranici nalazi napisani esej te oznake za pojedini odlomak, a na desnoj se stranici nalazi detaljna analiza. Oznake odlomaka s lijeve strane eseja ne pripadaju eseju, nego služe tome da biste mogli lakše uspoređivati, analizirati i učiti kako treba pisati esej. Takve oznake nipošto nemojte stavljati u esej koji ćete sami pisati, nego je dovoljno da prvu rečenicu svakog odlomka uvučete za otprilike 1 centimetar!

Uvodni
odlomak

U ovome će eseju Šimićeve ekspresionistička pjesma Ljubav, napisana u slobodnome stihu, biti podvrgnuta stilskoj analizi i interpretaciji. Šimić je tu pjesmu u slobodnome stihu napisao u razdoblju hrvatske avangardne književnosti. Uporabom slobodnog stiha želio je naglasiti izražajnost pojedinih riječi u pjesmi, a ritam i figure pjesničkog izraza podvrgnuti značenjima. Zbirka Preobraženja prva je Šimićeve pjesnička zbirka te je to ujedno i prva hrvatska ekspresionistička zbirka pjesama napisana takvim stihom. Šimić slobodni stih smatra suvremenim načinom izražavanja modernog društva.

Prvi
razradbeni
odlomak

Naime, slobodni stih je vrsta stiha koji nema točno određen broj slogova u stihu te stihovi nisu povezani u točno određene strofe s jednakim brojem stihova. Tako se pjesma Ljubav sastoji od jedanaest nejednakih stihova, od kojih je deveti stih najkraći. Najkraći stih glasi: „Kroz noć“, i ima samo dva sloga, a najduži, peti stih po redu, glasi: „Moje tijelo ispruženo podno tvojih nogu“. Stihovi su poredani na osobit način.

Drugi
razradbeni
odlomak

Osobitost redanja stihova prije svega je uočljiva prema njihovu grafičkom rasporedu. Naime, stihovi su centrirani, odnosno nisu poravnani prema početku stiha. Nadalje, što se kompozicije tiče, stihovi su povezani u svojevrsne strofe ili je možda bolje reći u skupine. To povezivanje je isto tako osebujno zbog što je prvi stih sam, tri sljedeća stiha su međusobno povezana, onda se dva stiha opet odvajaju, a nakon njih slijede dvije skupine od kojih svaka ima po tri stiha.

Treći
razradbeni
odlomak

Prvi je stih odvojen od ostatka pjesme, odnosno od ostalih stihova, kako bi se naglasio ekspresionistički početak pjesme. Kada lirski subjekt u pjesmi kaže: „Zgasnuli smo žutu lampu“, to je ekspresionistička oznaka da ono što će se odigravati, odigravat će se u tamnomodrom mraku. To pojašnjava sljedeći stih: „Plavi plašt je pao oko tvoga tijela“, što upravo naglašava boju tamne modrine. Osim plave, spominje se i bijela boja u stihu: „Vani lete teška bijela krila“, čime se postiže kontrast prema tami i ekspresionistička napetost pjesme.

Četvrti
razradbeni
odlomak

Uz boju u pjesmi je možda još više naglašena zvukovna cjelina koju možemo osjetiti kao određeno šuštanje. U stihu: „Vani šume oblaci i stabla“, naglašava se upravo šuštanje, kao i u predzadnjem stihu: „Kose moje drage duboko šumore“. Šuštanje je kao zvuk vrlo zanimljivo zbog toga što se i u njemu radi o određenom kontrastu: šuštanje je zapravo šum, slučajni zvuk, ali se u ovoj pjesmi ostvaruje kao namjerna onomatopeja da bi što vjernije dočarala taman noćni ugođaj. Uporabom boje, zvuka i kontrasta Šimić uokviruje središnji dio pjesme.

Peti
razradbeni
odlomak

Zapravo sredina pjesme donosi doživljaj tjelesne ljubavi. Navode se motivi tijela, nogu, ruku i naglašavaju u međusobno odvojenim stihovima. Tjelesnost se proteže i na sljedeću skupinu stihova te se pojačava motivom kose. Pogotovo se naglašava motiv kose koja vijori: „Draga neka tvoje teške kose / kroz noć zavijore, zavijore“, zbog toga što pjesnik tako izražava oslobođenu ljepotu svoje drage. To je sloboda u tami velika kao more, dakle gotovo beskonačna. Upravo uporabom motiva mora i dubokog šumora kose Šimić uspijeva razviti i osjećaj „dubine“ kose njegove drage, što je pravi ekspresionistički način izražavanja: široko prostranstvo mora i osjećaj dubine kao osjećaj sveobuhvatnosti.

Analiza eseja *Stilska analiza i interpretacija Šimićeve pjesme Ljubav*

Kao što ste mogli vidjeti, ovaj zadatak za pisanje eseja ima pjesmu i šest smjernica. Zapravo smjernica ima i više zbog toga što se u nekim smjericama nalaze dva pitanja ili zadatka koje morate obaviti. Tako npr. zadnja smjernica u sebi sadrži čak tri pitanja. Na smjernice se nije odgovaralo po redu kako su napisane, nego je napravljen plan eseja i odgovarano je tako da su smjernice po sličnosti međusobno povezane u grupe. Odgovoreno je na svih šest smjernica, odnosno na jedanaest pitanja.

- Sada polako vrlo pažljivo pročitajte ovu analizu eseja.

1. U prvoj se rečenici određuje tema eseja (analiza i interpretacija) te se Šimića smješta u književnopovijesni kontekst.
2. Druga rečenica objašnjava dio prve rečenice o slobodnome stihu.
3. Treća rečenica se nadovezuje na drugu, proširuje je i objašnjava.
4. Četvrta rečenica zaključuje odlomak i uvodi ključnu riječ kao poveznicu za sljedeći odlomak (koristi se izraz *slobodni stih*).

Uvodni
odlomak

1. Prva rečenica govori da će se odlomak baviti slobodnim stihom te koristi ključnu riječ (koristi se izraz *slobodni stih*) da bi se povezala s prethodnim odlomkom. Koristi se i poveznica *naime*.
2. Druga rečenica objašnjava prvu.
3. Treća rečenica navodi koji je stih najkraći, a koji najduži (citat).
4. Četvrta rečenica daje zaključak i uvodi ključnu riječ kao poveznicu za sljedeći odlomak (koristi se riječ *osobit*).

Prvi
razradbeni
odlomak

1. Prva rečenica određuje ono o čemu će odlomak govoriti (o osobitosti redanja stihova) i koristi ključnu riječ da bi se povezala s prethodnim odlomkom (koristi se riječ *osobitost*).
2. Druga rečenica objašnjava prvu i kaže da se osobitost vidi i prema centriranosti stihova.
3. Treća rečenica donosi još više informacija i govori o grupiranosti stihova.
4. Četvrta rečenica daje zaključak odlomka te donosi još neka objašnjenja. Uvodi ključnu riječ kao poveznicu za sljedeći odlomak (koristi se riječ *odvajaju*).

Drugi
razradbeni
odlomak

1. Prva rečenica određuje temu odlomka (ekspresionističko odvajanje). Poveznicom se povezuje s prethodnim odlomkom (koristi se riječ *odvojen*).
2. Druga rečenica navodi primjere i dokazuje prvu (citat).
3. Treća rečenica donosi dokaze za drugu rečenicu (citat).
4. Četvrta rečenica donosi još dokaza (citata) te daje zaključak. Uvodi ključnu riječ kao poveznicu za sljedeći odlomak (koristi se riječ *boja*).

Treći
razradbeni
odlomak

1. Prva rečenica određuje temu odlomka (zvuk). Poveznicom se povezuje s prethodnim odlomkom (koristi se riječ *boju*).
2. Druga rečenica dokazuje prvu (citat).
3. Treća rečenica objašnjava drugu.
4. Četvrta rečenica daje zaključak i uvodi ključnu riječ kao poveznicu za sljedeći odlomak (koristi se izraz *središnji dio pjesme*).

Četvrti
razradbeni
odlomak

1. Prva rečenica određuje temu odlomka (tjelesna ljubav) i povezuje ga s prethodnim (koristi se izraz sredina pjesme i poveznica *zapravo*).
2. Druga rečenica objašnjava prvu.
3. Treća rečenica objašnjava drugu rečenicu.
4. Četvrta rečenica dokazuje treću (citat).
5. Peta rečenica objašnjava četvrtu (beskonačna ljepota drage).
6. Šesta rečenica daje zaključak i uvodi ključnu riječ kao poveznicu za sljedeći odlomak (koristi se riječ ekspresionistički).

Peti
razradbeni
odlomak

U zaključku se može reći da je pjesma Ljubav zaista ekspresionistička pjesma. Uporabom slobodnog stiha Šimić je ostvario ekspresivan izraz, odnosno, zvučanje riječi i njihov raspored u stihu ostvaruju vrlo izražajan ritam. Snažan ritam, nadalje, naglašava određene izraze riječi, a sve to potpomaže što ekspresivnijem izražavanju značenja. Upravo su značenja pjesništva ono najbolje do čega mi kao čitatelji možemo doći pa kada zavirimo u bilo koju Šimićevu pjesmu, uvijek obogaćujemo i vlastiti život dubokim značenjima maestralih Šimićevih stihova.

(Ovaj esej ima 557 riječi.)

Koliko ste smjernica uočili u ovom eseju?

Je li pjesma analizirana i interpretirana prema nekom redu koji proizlazi iz same pjesme?

Navedite ključne riječi koje su služile kao poveznice između odlomaka!

Na koji su način napisani citati?

Zašto peti razradbeni odlomak ima šest rečenica?

